

REILU KAUPPA VAHVISTAA VILJELIJÖIDEN JA TYÖN- TEKIJÖIDEN TOIMEENTULOJA

Joka kymmenes ihminen maailmassa käy töissä ja elää silti äärimmäisessä köyhyydessä, eli alle 1,90 dollarilla päivässä. Kehittyvissä maissa äärimmäisessä köyhyydessä elää kaksi viidestä työntekijästä¹.

Esimerkiksi Norsunluurannikolla kaakaonviljelijät ja heidän perheenjäsenensä elävät keskimäärin 0,83 eurosentillä päivässä, kun elämiseen riittävä taso olisi 2,5 euroa päivässä².

Matalat ansiot loukkaavat pienviljelijöiden ja työntekijöiden oikeutta inhimilliseen elintasoon. Ne myös ruokkivat muita ihmisoikeusloukkauksia, kuten liiallisia ylityitä, lapsityövoiman hyväksikäyttöä ja aliravitsemusta.

Reilu kauppa vahvistaa maataloustuottajien toimeentuloa.

Laajat, riippumattomat tutkimukset toteavat:

”Reilun kaupan lisästä on merkittävää hyötyä sertifioiduille pienviljelijöille ja suurtilojen työntekijöille. ... Lisää käytetään myös koko yhteisöä hyödyttäviin hankkeisiin, kuten paikalliseen infrastruktuuriin, kouluihin ja vesipalveluihin.”³

”Reilun kaupan takuuhinta toimii turvaverkkona markkinahintojen vaihteluista kärsiville tuottajille.”³

”Suurtilojen sertifioidun myötä Reilun kaupan myönteiset vaikutukset työoloihin ja työmarkkinasuhteisiin ovat levinneet sellaisille tuotannonaloille, joissa hyväksikäyttö on aikaisemmin ollut hyvin yleistä.”³

”Reiluun kauppaan osallistuvat viljelijät ja työntekijät kokivat tilanteensa turvallisemmaksi kuin muut tuottajat, pääasiassa takuuhintojen, palkkasääntöjen, Reilun kaupan lisän sekä viljelijöiden ja työntekijöiden keskinäisen yhteistyön ja tuen vuoksi.”⁴

”Tutkimus osoittaa selvästi, että Reilu kauppa -sertifioidut tilat ovat hyötäneet korkeammista tuottajahinnoista”

ODI 2017, sivu 15.³

REILUN KAUPAN TYÖKALUT

- **Tuotantoa ja kaupankäyntiä koskevat kriteerit**, jotka edellyttävät kestäviä toimintatapoja Reilussa kaupassa mukana olevilta pienviljelijöiltä, plantaaseilta ja yrityksiltä.
- **Tuki ja koulutus** viljelijöille ja työntekijöille ihmisoikeus-, ympäristö-, tuotanto- ja liiketoimintatapojen kehittämiseksi.
- **Vaikuttamistyö** reilumpien kauppatapojen ja sääntöjen puolesta yritysten, hallitusten ja virkamiesten suuntaan.
- **Globaalikasvatus** kuluttajien tietoisuuden ja vastuullisten valintojen lisäämiseksi.

SEITSEMÄN PÄÄTUOTETTA

Työskentelemme pääasiassa seitsemän tuotantoketjun parissa – kahvi, banaanit, kaakao, tee, sokeri, kukat ja puuvilla. Pelkästään puuvillan tuotanto työllistää maailmassa 250 miljoonaa ihmistä.

¹ ILO, 2018, [World Employment Social Outlook](#).

² True Price, 2018. [Cocoa Farmer Income](#).

³ Overseas Development Institute (ODI), 2017. [The Impact of Fairtrade](#). Sivut 6, 23 ja 30.

⁴ CEval, 2018. [Follow up Study: Assessing the Impact of Fairtrade on Poverty Reduction through Rural Development](#). Sivun 65.

REILU KAUPPA RAKENTAA MAATALOUSTUOTTAJIEN TOIMEENTULOJA MONIN TAVOIN

- **Tuottajien järjestäytyminen ja yhteistyö** on Reilun kaupan ytimessä: Reilu kauppa sertifioi vain osuuskunniksi demokraattisesti järjestäytyneitä pienviljelijöitä ja työntekijöilleen ay-järjestäytymisen sallivia suurtiloja. Järjestäytyminen vahvistaa viljelijöiden ja työntekijöiden neuvotteluasemaa tuotantoketjuissa ja yhteiskunnassa. Yhteistyö tuo myös skaalaetuja, kun esimerkiksi siemeniä ja koulutusta voidaan hankkia yhdessä.
- **Reilun kaupan takuuhinnat** tarjoavat tuottajille turvaverkon markkinahintojen heittelyitä vastaan – Reilun kaupan tuotteesta pitää aina maksaa tuottajalle vähintään takuuhintaa. Silloin kun markkinahinta on takuuhintaa korkeampi, kauppaa toki käydään markkinahinnalla.
- **Reilun kaupan lisä** on rahaa, jota tuottajille maksetaan myyntihinnan päälle. Lisät on tarkoitettu tuotannon ja yhteisön kehittämiseen. Viljelijät ja suurtilojen työntekijät päättävät yhdessä demokraattisesti, miten he käyttävät heille maksetut Reilun kaupan lisät.
- **Kohoavat palkat:** Reilun kaupan kriteerit edellyttävät sertifioituja tiloja maksamaan työntekijöilleen vähintään relevanttien kollektiivisten palkkaneuvottelujen, alan keskiarvon ja maan minimipalkan mukaisia palkkoja ja nostamaan palkkoja asteittain. Suurtiloilla palkkojen pitää nousta kohti elämiseen riittävää palkkatasoa ja korotuksista pitää neuvotella relevanttien ammattiliittojen kanssa.
- **Reilun kaupan kriteerit** ohjaavat muitakin työehtoja ja työoloja maataloustiloilla. Esimerkiksi äideille pitää suurtiloilla taata kahdeksan viikon äitiysloma ja pientiloilla paikallisten työehtosopimusten ja lakien mukaiset oikeudet. Jälkimmäinen vaatimus tuo pientilojen äitiyslomakäytännöt Reilun kaupan auditointien piiriin, mikä on merkityksellistä, koska paikalliset viranomaiset seuraavat niitä äni harvoin.
- **Kaupankäyntikriteerit** eli trader-kriteerit edellyttävät tuotteiden ensimmäiseltä ostajalta esimerkiksi etukäteismaksua ja hankintasuunnitelmien viestimistä etukäteen. Kaikkien tuotantoketjuun osallistuvien yritysten on esimerkiksi pyrittävä tekemään vähintään kahden vuoden sopimuksia.
- **Auditoinnit** eli valvontakäynnit tuovat tärkeää tietoa sekä tarkastettaville tiloille ja yrityksille että sertifioijalle. Auditoinnit tekee riippumaton FLOCERT-yritys tiukkojen käytäntöjen mukaan ja lähes aina niistä seuraa korjauslista.
- **Reilu kauppa kouluttaa ja tukee** maataloustuottajia tuotannon, taloushallinnon ja liiketoiminnan kehittämisessä, järjestäytymisessä sekä ihmisoikeus- ja ympäristöasioissa.
- **Kehityshankkeilla**, joita Reilu kauppa tekee julkisen ja yksityisen rahoituksen turvin, vahvistetaan muun muassa työmarkkinasuhteita, ilmastonmuutokseen sopeutumista ja haavoittuvien ihmisryhmien kuten vammaisten ja siirtotyöläisten asemaa. Esimerkiksi Reilun kaupan tekstiiliohjelmassa kehitetään työoloja kymmenissä intialaisissa tekstiilitehtaissa auditointien, koulutusten ja ammattiliittoyhteistyön kautta.
- **Pienlajien** tarjoaminen sertifioituille pienviljelijöille ja suurtilojen työntekijöille on yleinen tapa hyödyntää Reilun kaupan lisää. Tämä on tärkeää, koska lainojen huono saatavuus rajoittaa voimakkaasti tuotantotapojen kehitystä ja elinkeinojen monipuolistumista.
- **Lasten koulutusta ja terveystalvuita** kehitetään myös usein Reilun kaupan lisillä.
- **Vaikuttamistyöllä** Reilu kauppa sparraa sekä kehitys- että teollisuusmaiden poliittisia päättäjiä ja yrityksiä kunnianhimoisempaan sääntelyyn ja toimintaan reilumpien tuotantoketjujen puolesta.
- **Tietoisuuden kasvattaminen** kuluttajien keskuudessa tapahtuu esimerkiksi Reilun kaupan viikkojen ja Reilun kaupan kaupunkien, korkeakoulujen, koulujen, seurakuntien ja järjestöyhteistyön avulla.

”Reilun kaupan piirissä olevat viljelijät ja työntekijät osallistuvat koulutukseen muita tuottajia useammin ja monipuolisemmin”

Saarlandin yliopiston CEval-keskus, 2018, s.102⁴.

Reilulla kaupalla on Afrikassa, Aasiassa ja Latinalaisessa Amerikassa yli 100 omaa työntekijää ja tiiviit yhteydet maa- ja tuotekohtaisiin tuottajaverkostoihin. Nämä työntekijät ja verkostot pitävät yhteyttä viljelijöihin ja työntekijöihin, järjestävät koulutusta ja koordinoivat kehityshankkeita.

Esimerkiksi Latinalaisessa Amerikassa 68 prosenttia Reilun kaupan tuottaja-organisaatioista sai koulutusta ja tukea vuonna 2016 (1125 tukitoimintoa).

KUVA: Amy Botta

TAKUUHINTA ON TURVAVERKKO

Reilun kaupan takuuhinnat antavat tuottajille turvaverkon ja pitkän aikavälin hintatakuun, joka rohkaisee tuotantotapojen kehittämiseen. Lisäksi takuuhinta nostaa tuottajien tuloja silloin, kun markkinahinnat ovat matalalla.

Esimerkiksi kahvinviljelijöille takuuhinnasta on ollut kiistatonta hyötyä, kuten alla oleva kuvio markkinahinnan heittelystä osoittaa. Reilun kaupan takuuhinta on merkitty kuvioon sinisellä viivalla.

Kahvinviljelijät ovat tarvinneet turvaverkkoa myös viime vuosina. Kahvin maailmanmarkkinahinta oli toukokuun alussa 2019 alimmalla tasollaan sitten vuoden 2006: 90 dollarisentissä paunalta. Kahvi on yksi maailman kaupatuimmista maataloustuotteista ja erityisesti New Yorkin ja Lontoon pörssien kahvifutuurikauppa heiluttaa tuotteen markkinahintoja.

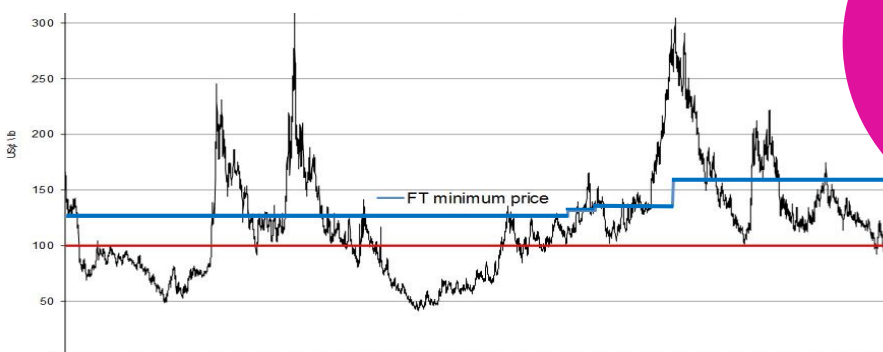
Miten takuuhinnat määritellään? Reilun kaupan takuuhinnat, lisät ja muut kriteerit tarkistetaan säännöllisesti osallistavan prosessin kautta. Tuottajat osallistuvat tarkistuksiin kyselyillä ja konsultaatiotilaisuuksilla sekä lopulliset päätökset tekevän kriteerikomitean jäseninä.

Takuuhinnat pyritään asettamaan tasolle, joka kattaa luonnon ja ihmisoikeuksien kannalta kestävän tuotannon kustannukset. Siksi Reilu kauppa tekee myös jatkuvaa tutkimusta tuotanto- ja elinkustannuksista sekä ihmisoikeus- ja ympäristötilanteesta eri tuotantoalueilla.

Monien muiden tuotteiden takuuhinta määritellään maakohteisesti, kahvin globaalisti.

Reilu kauppa -sertifioitu tuotanto ylittää kysynnän; esimerkiksi sertifioidut kahviviljat joutuvat myymään tuotannostaan keskimäärin kaksi viidennestä ilman takuuhintaa tai lisiä.

KAHVIN MARKKINAHINTA, vuodet 1989–2018

Reilu kauppa on ainoa elintarvikkeiden ja puuvillan sertifiointi, jossa on sitovia sääntöjä tuottajahinnoista.

LISÄT RAKENTAVAT TOIMEENTULOA JA INVESTOINTEJA

Reilun kaupan lisä parantaa tuottajien toimeentuloa.

Parhaimmillaan lisät kohentavat pienviljelijöiden ja maataloustyöntekijöiden omanarvontuntoa ja asemaa nostamalla heidät yhteisöjensä hyvinvoinnin rahoittajiksi⁵.

Reilun kaupan lisä on rahaa, joka maksetaan tuottajille myyntihinnan päälle. Tuote- ja aluekohtaisten lisien tasot päivitetään säännöllisesti. Plantaaseilla työntekijät ja pienviljelijöiden osuuskunnissa viljelijät päättävät demokraattisten pelisääntöjen mukaan, mihin lisät käytetään.

Lisien kokonaismäärä oli vuonna 2017 noin 178 miljoonaa euroa. Summa on suurempi kuin esimerkiksi Suomen kehitys yhteistyön määrärahat yhdeksälle pääkumppanimaallemme⁶.

Viereiset kuviot kertovat, miten pienviljelijät ja suurtilojen työntekijät käyttivät ansaitsemansa lisät vuonna 2016⁷.

Pienviljelijät käyttivät 48 prosenttia lisistä omaa tuotantoaan ja perhettään tukeviin palveluihin, kuten rahoitukseen, tuotantovälineisiin sekä koulutukseen ja 42 prosenttia osuuskuntiansa vahvistamiseen. Koko yhteisön hyödyksi käytettiin 7 prosenttia lisistä.

Suurtilojen työntekijät käyttivät 66 prosenttia omaa perhettään tukeviin palveluihin, kuten koulutukseen, asuntoihin sekä pienlainoihin ja 22 prosenttia palveluihin koko yhteisölleen. Työntekijöiden omaa voimaantumista tuki 11 prosenttia lisistä.

Koulutukseen kanavoitui kokonaisuudessaan noin 14 prosenttia pienviljelijöiden ja 27 prosenttia työntekijöiden lisistä. Tällä maksettiin esimerkiksi stipendejä tytöille ja koulutilojen kunnostuksia. Jotkut osuuskunnat ovat jopa kehittäneet uusia koulutusohjelmia maansa hallituksen kanssa.

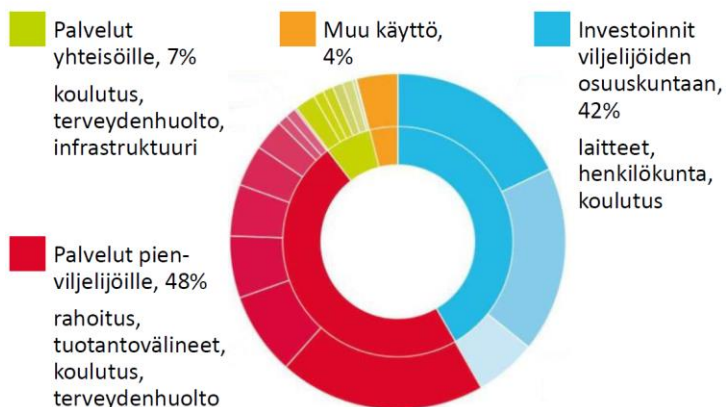
Lisiin liittyy myös haasteita. Joskus lisän jakamisesta tulee erimielisyyksiä eri kohderyhmien eli työntekijöiden, viljelijöiden, osuuskunnan tai plantaasin ja koko yhteisön kesken.⁹ Pientilojen työntekijät osallistuvat lisien käyttöpäätöksiin harvoin.

Edistääkseen lisien viisasta käyttöä Reilun kaupan kriteerit edellyttävät säännöllisen ja kattavan tarvekartoituksen tekemistä sekä demokraattista ja läpinäkyvää hallintoa.

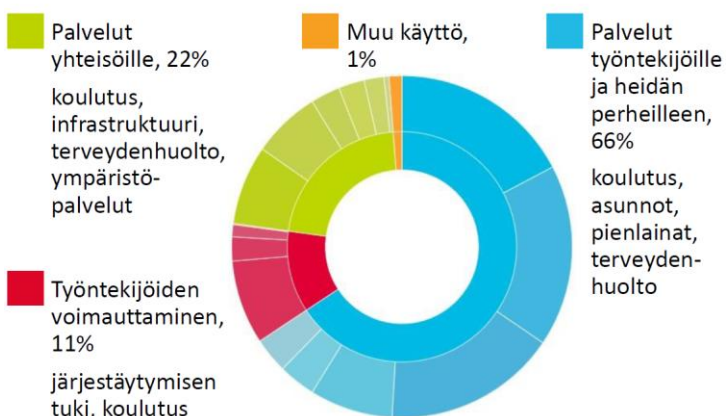
Keskimäärin kukin viljelijäosuuskunta ja työntekijäryhmä sai vuonna 2017 yli 111 000 euroa Reilun kaupan lisää.⁸

Esimerkiksi Manduviran sokeriosuuskunta Paraguayssa on **nostanut tuotteensa jalostusastetta** Reilun kaupan lisän turvin. Osuuskunta on perustanut maailman ensimmäisen viljelijäomisteisen sokerimyllyn. Se nostaa tuotteen myyntihintaa. Monet myllyn 200 työntekijästä ovat viljelijöiden lapsia.

REILUN KAUPAN LISIEN KÄYTTÖ / PIENVILJELIJÄT

REILUN KAUPAN LISIEN KÄYTTÖ / SUURTILOJEN TYÖNTEKIJÄT

⁵ Laboratoire Interdisciplinaire Sciences Innovations Sociétés (LISIS), 2019. [Participatory analysis of the use and impact of the Fairtrade Premium](#). Sivü 4.

⁶ Suomen ulkoministeriö. [Kehitys yhteistyön määrärahat](#).

⁷ Fairtrade International, 2018, [Monitoring Report 9th Edition](#). Sivut 13–14; 41–42.

⁸ Fairtrade International, [Fairtrade impact](#).

⁹ Overseas Development Institute (ODI), 2017. [The Impact of Fairtrade](#). Sivut 25–26.

KUVA: Didier Gentilhomme

TUOTTAVUUS JA LAATU

Viljelijöiden välisen yhteistyön ja osuuskuntien tukeminen on Reilun kaupan keskeisin työkalu tuottavuuden ja tuotteiden laadun nostamisessa. Osuuskunnat kouluttavat, takaavat ja jakavat lainoja, tekevät kaikkia jäseniään hyödyttäviä investointeja ja hankkivat edullisia tuotannontekijöitä.

Onnistumisia on paljon. Esimerkiksi

- Intiassa Reilun kaupan puuvilla on keskimäärin tavallista puuvillaa korkeampilaatuisempaa, mikä johtuu Reilun kaupan tarjoamista lisätienesteistä ja teknisestä tuesta.¹⁰
- Malissa Reilu kauppa on nostanut puuvillan laadun esittelemällä viljelijöille selkeän laatuluokittelun, kannustimia viljelijöiden väliseen yhteistyöhön ja eri takuuhinnan erilaatuiselle puuvillalle. Reilu kauppa toi puolet parannuksista ajanjaksona, jolloin huippulaatuisen puuvillan osuus Malissa nousi kolmesta 16 prosenttiin.¹¹
- Ghanassa Reilu kauppa on edistänyt tuottavuutta ja tulojen nousua kaakaotiloilla. Tärkeä työkalu on ollut se, että osuuskunnat ovat hankkineet jäsenilleen tuotannontekijöitä suurissa erissä ja hyvillä hinnoilla.¹²
- Fidži-saarilla kaikki sokeritilat ovat mukana Reilussa kaupassa. Sokeri tarjoaa elannon yli viidennekselle väestöstä. Reilun kaupan lisän investoiminen tuottavuutta kohentaviin projekteihin on kasvattanut hehtaariohtaisia satoja keskimäärin 27,5 prosentilla.¹³
- Reilu kauppa on parantanut pienviljelijöiden luotonsaantia esimerkiksi Costa Rican, Nicaraguan, Perun ja Etiopian kahvisektorilla sekä maataloustyöntekijöiden luotonsaantia Etiopian kukkaplantaaseilla.¹⁴

Osuuskunnat tukevat jäseniään tuottavuuden ja tuotteiden laadun nostamisessa. Reilu kauppa on vahvistanut tutkimiamme osuuskuntia merkittävästi.

CEval, 2018. Sivu 119.

Reilu kauppa ei suosi monokulttuuriviljelyyn tai runsaaseen kemikaalien käyttöön nojaavaa tehotuotantoa. Reilu kauppa edellyttää haitallisten kemikaalien välttämistä ja kannustaa peltometsäviljelyyn, joka sitoo hiiltä ilmakehästä, vahvistaa maaperää ja lisää biodiversiteettiä.

Luomutuotanto yleistyy Reilun kaupan tuottajien keskuudessa, sillä samat kuluttajat ovat kiinnostuneita luomusta ja reiluudesta. Monilla alueilla luomutuotantoon siirtyminen on nostanut viljelijöiden tuloja. Esimerkiksi Itä-Afrikan sateenvaraisilla pientiloilla se on jopa nostanut satoja¹⁵.

¹⁰ Nelson & Smith, 2011. [Fairtrade Cotton: Assessing Impact in Mali, Senegal, Cameroon and India.](#)

¹¹ Overseas Development Institute (ODI), 2017. [The Impact of Fairtrade.](#)

¹² CEVAL, 2018. [Follow up Study: Assessing the Impact of Fairtrade on Poverty Reduction through Rural Development.](#) Sivut 67–68.

¹³ Fairtrade International, 2018, [Monitoring Report 9th Edition.](#) Sivu 98.

¹⁴ CEval, 2018. Sivu 57; ODI, 2018. Sivu 24–25; Ruben et al., 2009. [Measuring the Impact of Fair Trade on Development, Development in Practice](#), 19(6): 777-788; Ruben ja Zuniga, 2011. [How Standards Compete: Comparative Impact of Coffee Certification Schemes in Northern Nicaragua.](#) *Supply Chain Management*, 16(2): 98–109.

¹⁵ Agricultural Research for Development (cirad), 2018. [Organic agriculture in Africa: A source of Innovation for Agricultural Development.](#) IFOAM, 2013. [Productivity and Profitability of Organic Farming Systems in East-Africa.](#)

KUVA: Linus Hallgren

“Reilu kauppa hyödyttää ja voimaannuttaa meitä naisia. Nyt elätän miestäni – ennen se meni toisin päin.

Fati Bramah, Volta River Estates Ltd -plantaasin työntekijä, Ghana

KUVA: James Robinson

“Tällä Reilu kauppa tarkoittaa työntekijöiden ja naisten voimaantumista. Naiset kertovat minulle töissä kohtauksesta ongelmista. Näin yritys saa tietoa muutostarpeista ja ongelmien ratkaiseminen helpottuu.

Juliet Arku-Mensah, työterveysvastaava, Volta River Estates Ltd, Ghana

“Ilman Reilun kaupan lisistä katettua apurahaa en olisi ikinä saanut suoritetta lakitieteen yliopistotutkintoani. Parhaillaan samoja apurahoja hyödyntää noin 80 nuorta työntekijäämme.

Antonio Lantigua, Reilun kaupan yhteyshenkilö, Dominikaaninen tasavalta.

TULOJA JA TURVAA BANAANINTUOTTAJILLE

Banaanit ovat maailman suosituin hedelmä ja taloudellinen kivijalka useille kansantalouksille Latinalaisessa Amerikassa, Karibiassa, Kaakkois-Aasiassa ja Länsi-Afrikassa¹⁶. Yli 22 000 banaaninviljelijää ja työntekijää 68 pienviljelijöiden osuuskunnasta ja 55 plantaasilta on liittynyt Reiluun kauppaan.

Banaanintuotanto kuitenkin aiheuttaa tuotantoalueilla useita sosiaalisia ja ympäristöhaittoja. Rahaksi muutettuna näiden ulkoisten haittojen on arvioitu nousevan keskimäärin 6,7 dollariin jokaiselta 18 kilon banaanilaatikolta Ecuadorissa, Dominikaanisessa tasavallassa, Kolumbiassa ja Perussa¹⁷. Haitat siis ylittävät esimerkiksi Ecuadorin hallituksen asettaman minimimyyntihinnan 6,3 dollaria laatikolta.

Reilun kaupan banaanituotannon haittavaikutukset ovat 45 % tavallista banaanintuotantoa matalammat eli 3,65 dollaria banaanilaatikolta¹⁷.

Sosiaalisia haittavaikutuksia on keskimäärin neljän ja Reilun kaupan tiloilla 1,05 dollarin edestä per laatikko. Suurimmat haittavaikutukset aiheutuvat viljelijöiden ja työntekijöiden epäinhimillisen matalista ansioista ja sosiaaliturvan puutteesta. Muita yleisiä ongelmia ovat huonot työolot ja väkivalta työntekijöitä kohtaan.

Ympäristövaikutuksia arvioidaan olevan keskimäärin 2,7 ja Reilun kaupan tiloilla 2,6 dollarin edestä. Vaikutuksia on erityisesti maankäyttöön, ilmastonmuutokseen ja veden kulutukseen.

Vähentääkseen haittavaikutuksia entisestään Reilu kauppa on aloittanut ohjelmat palkkojen ja tuottavuuden kohottamiseksi. Palkkaohjelmassa koulutetaan paikallisia ay-toimijoita ja tuodaan yhteen työnantajia ja ammattiyhdistyksiä. Tuottavuusohjelma on vähentänyt kemikaalien ja veden käyttöä ja nostanut Reilun kaupan banaanitilojen tuottavuutta Latinalaisessa Amerikassa 29 prosenttia.

75%
DOMINIKAANISEN TASAVALLAN
VILJELIJÖISTÄ KERTOI REILUUN
KAUPPAAN LIITTYMISEN
ANTANEEN HEILLE
MAHDOLLISUUDEN ALOITTA
RAHAN SÄÄSTÄMINEN¹⁸

78%
ECUADORISSA HAASTATELLUISTA
TYÖNTEKIJÖISTÄ SANOI, ETTÄ HEIDÄN
TERVEYTENSÄ JA
RAVINTONSÄ
OVAT PARANTUNEET VIIMEISEN
KOLMEN VUODEN AIKANA¹⁸

¹⁶ FAO, [World Banana Forum](#).

¹⁷ True Price ja Trucost, 2017. [The External Costs of Banana Production: A Global Study](#).

¹⁸ Institute of Development Studies (IDS), 2010. [Fairtrade Bananas: A Global Assessment of Impact](#). Sivut 66 ja 70.

Esimerkiksi Perussa banaaneja tuotetaan luonnonmukaisesti pientiloilla. Viime vuosina banaaniviljelijät ovat kärsineet ilmastonmuutoksesta.

Vuonna 2013 yli 40 prosenttia banaanitiloista kärsi punaruosteesta, joka leikkasi vientiä kolmanneksella. Reilu kauppa järjesti viljelijöille koulutusta yhdessä saksalaisen kauppaketjun, paikallisen yliopiston ja banaaniosuuskuntien kanssa. Punaruoste saatiin kuriin ja sadon hävikki laski tavanomaiselle tasolle.¹⁹

Vuonna 2017 poikkeuksellisen vahva El Niño -ilmiö aiheutti tulvia ja tuhosi merkittävän osan banaani-puista.²⁰ Reilun kaupan osuuskunnat kunnostivat teitä ja jakoivat jäsenilleen taimia, luomulannoitteita sekä ruttosuoja. Enemmistö Reilun kaupan tuottajista saavuttikin tulvia edeltävän tuotantotasonsa reilun vuoden sisällä. Muut tuottajat toipuivat paljon hitaammin.

Ilmastokatastrofeista huolimatta perulaiset Reilun kaupan banaaniosuuskunnat arvioivat tulojensa nousseen vuosina 2012–2018. Vaikka markkinahinta on takuuhinnan yläpuolella, osuuskunnat ovat onnistuneet neuvottelemaan tavallista korkeampia kauppahintoja¹⁹.

Siirtotyöläisten palkat. Dominikaanisen tasavallan banaaniplantaaseilla enemmistö työntekijöistä on haitilaisia. Monelta puuttuu työviisumi, joten sosiaaliturvaa ei ole. Usein heille myös maksetaan alle virallisen minimipalkan.

Reilun kaupan kriteerit edellyttävät, että sertifioidut plantaasit hankkivat siirtotyöläisille työviisumit. Reilu kauppa on myös tukenut haitilaisia hakemaan passia ja rekisteröitymään kansalliseen työntekijöiden virallistamisohjelmaan. Vuonna 2015 Reilun kaupan banaaniplantaasien työntekijöistä 97 prosenttia ja pientilojen työntekijöistä 81 prosenttia oli rekisteröitynyt.

**KOLUMBIAN PIENVILJELIJÄT
ILMOITTIVAT TULOJENSA
NOUSSEEN KESKIMÄÄRIN**

34%
**REILUN KAUPAN
OSUUSKUNTAAN
KUULUMISEN ANSIOSTA**²¹

91%

**KOLUMBIAN PLANTAASIN
TYÖNTEKIJÖISTÄ KERTOI
KOTITALOUKSIENSA VARALLISUUDEN
KASVANEEN KESKIMÄÄRIN 64 %
REILUUN KAUPPAAN LIITTYMISEN
JÄLKEEN**²¹

HIDASTEINA ERIARVOISTAVAT NORMIT, LAIT JA SÄÄNNÖT

Reilu kauppa tekee töitä monien köyhyyttä ja ympäristötuhoja aiheuttavien rakenteiden purkamiseksi – esimerkiksi kansallisten minimipalkkojen nostamiseksi, naisia syrjivien perinteiden muuttamiseksi ja kansainvälisten yritys vastuusääntöjen vahvistamiseksi.

Globaalin köyhyden poistamiseen ei kuitenkaan ole taikasauvaa, eikä kukaan pysty siihen yksin. Yksi esimerkki hyvin haastavasta toimintaympäristöstä ovat **teeplantaasit Intian Assamissa**. Palkat ovat surkeat ja asuinolosuhteet teeplantaaseilla karut – mutta ne ovat kolonialismin peruja olevien lakien mukaiset ja heikkojen ammattiliittojen siunaamat. Plantaasityöntekijöiden ihmisoikeuksien täyttämiseksi Reilu kauppa uudistaa parhaillaan teekriteereitään.

REILU KAUPPA JA ERIARVOISUUS

Lisääkö Reilu kauppa eriarvoisuutta, kun se tukee kansainvälisiin tuotantoketjuihin pyrkiviä pienviljelijöitä ja maataloustyöntekijöitä? Monet köyhät ihmisethän eivät edes haaveile kansainvälisestä kaupasta.

Pienviljelijät ja maataloustyöntekijät käyttävät ansaitsemiaan Reilun kaupan lisiä myös kaikkia heidän kyliensä asukkaita hyödyttäviin toimiin, kuten terveydenhuollon, peruskoulutuksen ja infrastruktuurin parantamiseen.

Reilu kauppa koordinoi myös laajoja kehityshankkeita, joissa pyritään saamaan **haavoittuvimmassa asemassa olevat paikalliset ihmiset osaksi Reilun kaupan hyvää** – vammaiset ihmiset, etniset vähemmistöt, kausityöntekijät, nuoret ja naiset.

Reilun kaupan järjestelmä on avoin. Jokainen kriteerit täyttävä pienviljelijäosuuskunta ja suurtila pääsee mukaan. Kriteerit ovat kaikkien saatavilla Reilun kaupan verkkosivuilla, ja paikalliset työntekijät ympäri Afrikkaa, Aasiaa ja Latinalaista Amerikkaa neuvovat niiden täyttämässä.

¹⁹ Fairtrade Foundation, 2016. [Fairer Fruit: Fairtrade's Impact in the Banana Industry](#).

²⁰ CEval, 2018. [Follow up Study: Assessing the Impact of Fairtrade on Poverty Reduction through Rural Development](#). Sivut 32, 34.

²¹ Corporation for Rural Business Development (CODER), 2014. [An Evaluation of Fairtrade Impact on Smallholders and Workers in the Banana Sector in Northern Colombia](#). Sivut 40, 68 ja 85.

EDELLÄKÄVIJÄ ELÄMISEEN RIITTÄVISSÄ PALKOISSA

Elämiseen riittävien palkkojen saavuttaminen vaatii toimia kaikilta kansainvälisiin tuotantoketjuihin osallistuvilta yrityksiltä, kuluttajilta ja poliitikoilta.

Reilu kauppa edellyttää suurtiloilta, että ne maksavat työntekijöilleen lakien mukaista ja alallaan keskimääräistä palkkaa – ja nostavat palkkoja asteittain kohti elämiseen riittävää tasoa. Palkoista pitää neuvotella ammattiliittojen tai ainakin demokraattisesti valittujen työntekijöiden edustajien kanssa.

Reilu kauppa myös osallistuu kunnollisten laskelmien tekemiseen siitä, mikä elämiseen riittävien palkkojen taso eri puolilla maailmaa tarkalleen on. Työtä tehdään yhdessä huippu-tutkijoiden ja muiden sertifiointijärjestöjen kanssa Global Living Wage -koalitiiossa²², jonka perustajajäsen Reilu kauppa on.

Haasteena palkat pientiloilla. Tällä hetkellä Reilu kauppa tekee töitä erityisesti kohentaakseen pienviljelijöille sadonkorjuu-aikaan työskentelevien ihmisten palkkoja. Nämä kausityöntekijät ovat globaaleissa tuotantoketjuissa pahan pohjimmaisista – usein heidän työnantajansakin elävät köyhyydessä.

Esimerkiksi kaakaonviljelijät ansaitsevat Norsunluurannikolla keskimäärin alle puolet elämiseen riittävästä tasosta.²³ Tämä käy ilmi Reilun kaupan teettämästä tutkimuksesta. Heidän tiloillaan työskentelee keskimäärin 2,7 perheenjäsentä ja 0,8 palkallista työntekijää. Noin 60 prosentilla työntekijöistä palkka jää alle äärimmäisen köyhyysrajan.

Reilun kaupan toimet Norsunluurannikolla ovat tutkitusti kantaneet hedelmää²¹. Lisät ovat nostaneet toimeentuloa samalla kun koulutukset ja Reilun kaupan osuuskuntien tarjoamat lannoitteet ja torjunta-aineet ovat kasvattaneet satoja. Reilun kaupan takuuhinta kaakaolle myös nousee lokakuussa 2019.²⁴

Elämiseen riittävien palkkojen saavuttaminen vaatii kuitenkin vielä paljon: korkeampaa tuottavuutta, tuottajahintoja ja kuluttajahintoja sekä reilumpaa arvon jakamista kansainvälisten yritysten, kaakaonviljelijöiden ja työntekijöidensä kesken.

Reilu kauppa on tutkitusti vahvin sertifiointi tuottajien toimeentulon parantamisessa

ODI, 2017, s.34.

Millaisia Reilun kaupan kriteerit ovat?

Reilun kaupan kriteerit ovat yksityiskohtaisia ja selkeitä, mikä helpottaa niiden noudattamista ja auditointia.

Kriteereissä esimerkiksi edellytetään, että tilat maksavat samantasoista palkkaa tuntiperustein ja tuotantoperustein palkatuille työntekijöille. Rekrytoidessa ei saa teettää raskaus- tai hiv -testejä. Työntekijöille täytyy tarjota suojarusteet ja koulutusta kemikaalien käytöstä.

Lisäksi suurtilat saavat teettää korkeintaan 48 työtuntia viikossa ja myöntää kaikille palkalliset vuosi- sekä sairauslomat.

Tuotteiden ensimmäisen ostajan on annettava tarvittaessa etukäteismaksu, raportoitava laatuvirheistä viljelijöille välittömästi ja kirjallisesti, viestittävä tulevista hankintasuunnitelmistaan.

Kaikkien tuotantoketjuun osallistuvien yritysten on vältettävä niin kutsuttuja epäreiluja kauppatapoja, noudatettava työ- ja ympäristölakeja ja pyrittävä tekemään vähintään kahden vuoden sopimuksia.

Lisätiedot: www.reilukauppa.fi
Vastuullisuuspäällikkö Tytti Nahi,
040 772 4247, tytti.nahi@reilukauppa.fi

²² www.globallivingwage.org

²³ True Price, 2018. [Cocoa Farmer Income](#).

²⁴ Reilu kauppa ry, 3.12.2018. [Reilu kauppa korottaa kaakaonviljelijöille maksettavia hintoja.](#)